

POSUDEK OPONENTA NA BAKALÁŘSKOU PRÁCI

Název práce: *Katolická církev a její vliv na tranzici a následnou konsolidaci demokracie.* (ÚPOL FF UK, 2016, 50 stran)

Autor práce: Michael Labutta

Autor posudku: Radek Buben

Bakalářská práce kolegy Labutty je textem, který zarazí už názvem. Ten totiž nijak nespecifikuje, že má jít o rozbor úlohy církve ve dvou konkrétních zemích. Nejde tudíž o analýzu role katolické církve jako takové, jež by jistě za použití velkého množství případů, dobrého kódování a jakékoli statistické metody byl možná, nýbrž o roli církve v Polsku a Chile. To se však má čtenář dovědět z titulu či podtitulu. Na druhou stranu je tuto absenci možná třeba pochválit, jelikož o roli církve v obou zemích se toho čtenář, bohužel, příliš nedozví.

Text, který je plný chyb ve jménech, názvech či datech, je totiž vlastně jenom celkem povrchní analýzou historického vývoje obou zemí, jež je postavena na využití přehledových prací, kdy na konci každé kapitoly probleskne církev. Nedozvíme se nic o frakcích mezi polskými katolíky, málo o roli papeže, nic o vztazích mezi polskými lidovci, církví a Solidaritou atd. Taktéž absentuje důkladnější rozbor teologie osvobození, napětí mezi nižším a vyšším klérem či ve vztazích mezi církví a levicí v Chile.

Teoretický rámeček práce je převyprávěním malé části běžných textů, bez větší implikace pro empirii. Práce, která má být kromě tranzice též o konsolidaci, se v „teoretické části“, nazvané „teoretický základ“, věnuje vymezením tranzice, ale nikoli konsolidace (!).

Polská část nestojí na využití prakticky žádné polské studie, až do omrzení je využíván přehledový Paczkowski. To prosím máme pár pater pod místností, v níž se obhajoba odehrává, plnou knihovnu, jež je více než dobře zásobená polskou literaturou. Základní a všeobecně známý fakt, že Mazowieckého vláda byla první nekomunistická po řadě let, se pak dovíme s odkazem na knihu kolegy Balíka. Sice to obohacuje seznam použité literatury o podstatnou část, ale podcenění bazální heuristické práce to nezakryje. Hlavní zdroj je spíše IBID, čili odkazy na Paczkowského...

V chilském případě jde hlavně o kolegu Chalupu a jeho (dobrou) popularizační práci, občas nastavenou odkazy na Smithovu učebnici o Latinské Americe, nebo Lovemana a Valenzuelu. Rozsáhlá literatura, jíž je zásobena naše Národní knihovna, je ignorována. V případě (asi) odkazů na Garretóna pak autor odkazuje na celý sborník a nikoli na příslušnou autorovu kapitolu v něm. To je hrubka. Ale obecně je třeba uznat, že v chilském případě je autorova rešeršní práce důkladnější, ačkoli přímo v jinonické knihovně máme skvělou Scullyho studii o křesťanských demokratech...

Než přikročíme k pravopisným a jazykovým chybám, uveďme některé teze, jež se vymykají přehledovému vyprávění, postavenému na jiných přehledových vyprávěních.

Třeba údajné Gorbačovovo dilema z roku 1989. Autor píše: „Intervence ze strany SSSR by znamenala pohřbení Gorbačova programu glasnosti a perestrojky. Gorbačov tak stál před neúprosnou volbou: intervence v Polsku nebo nechat nekomunisty vládnout“ (s. 24). Nestylizují se do znalce zákulisí

sovětské zahraniční politiky v roce 1989, ale neváhám konstatovat, že jediné, co by Gorbačova po stažení z jednoho pekla - organizovaného kombinací obrany domova a náboženství (Afganistán) - napadlo, je vstup do podobného prostoru. Volba nebyla neúprosná. Žádná se totiž nekonala.

Relativně silné je tvrzení, převzaté asi od J. Chalupy, že Chile „ve své většině nebyla nakloněná, ... *vía chilena al socialismo* (chilské cestě k socialismu“ (s. 63). Pominu-li chybějící závorku na konci atd., tak Tomic, který dostal dost hlasů, skoro třetinu, byl v řadě věcí (třeba agrární reforma) radikálnější než Allende. Dohromady se tito kandidáti blížili polovině hlasů. Jistě, Allendeho legitimita nebyla tak silná, jak by prezident chtěl, ale určitě nečelil většině obyvatel, zejména na začátku. Problém hlavně vyvolávalo dilema, co vlastně ona *vía chilena al socialismo* znamenala, a v tom byl kámen úrazu.

Do pasti pak autora jeho nevelká studijní příprava dostala v případě vyzdvihnutí chilské „vysoké“ volební účasti (s. 36). Ta sice na papíře vypadá impresivně, ale fakticky je jedna z těch nižších mezi demokraciemi. V Chile totiž byla povinná účast pro registrované, ale nikoli povinná registrace jako taková. A tak docházelo k faktu, že registrovaní chodili logicky k volbám, ale díky řadě autoritářských pozůstatků v chilské demokracii (třeba volební systém), se řada lidí, hlavně mladých, neregistrovala, a to celkem masově. Podíl volících na dospělé populaci je tak mnohem nižší.

Horší jsou neustálé chyby ve jménech, datech, pravopisu, stylistice a někdy i významech. Chyba se objevuje i ve jménu všeobecně známého paktu, jenž je autorem zván „Molotov – Ribentrop“ (s. 7). Generál „Jaruzelki“ je další nová postava na scéně (s. 25). Špatně je uvedeno jméno G. O'Donnella, dle autora „O'donella“ (s. 9). V případě jména Salvadora Allendeho je chyba však fatální. Dle autora se jmenoval „Salvator Allednde“ ().

Nedobré je i skloňování jmen, kde je vše vždy otázkou vkusu a shoda nepanuje. Ale zde nám nesedí více věcí. Třeba v této větě: „...Radomira **Tomice** Romera (získal 27,84% hlasů) a Jorge **Alessadri** **Rodríguez**...“. Jedná se o Radomira **Tomica** Romera (Tomic) a Alessandriho **Rodríguez** (Alessandri Rodríguez, nikoli Rodríguez...).

Fatální chybou je špatné datování chilského puče, který se udál 11. 9. 1973. Kolega Labutta jeho datum posouvá následovně: „Chile měla dlouhou demokratickou zkušenost před Coup d'État 23. září 1973“ (s. 37).

Výraz „Španělská nadvláda“ trpí dvěma problémy. Jedním je velké „š“, druhým jistý konceptuální problém: nad kým v Chile Španělé vládli? Nebál bych se výrazu španělská vláda (s. 7). Taktéž nepřilíh silným dojmem působí tato stylisticky nepřilíh silná věta: „V obou zemích je katolická církev velmi silným a dodnes silným aktérem, který jak v Chile, tak i v Polsku hrál důležitou roli při utváření národní identity“ (s. 8).

Co znamená následující věta: „V porovnání s těmito čísly pak pokulhává nejen post-východní státy, ale také státy západní Evropy“ (s. 36). Pomineme-li stylistiku a zjevné chybějící „za“, tak zůstává fascinující pojem post-východní, vztažený k Polsku a jiným zemím regionu. Polsko tedy bylo někdy „východní“, pak asi „post-východní“, možná kdysi i „pre-východní“, podobně jako ostatní státy. Těmi jsou patrně míněny země post-komunistické. Polsko ve svých dějinách po mapě dosti cestovalo, ale i tak bych se nebál jeho východní geografické alokace, nemluvě o ostatních státech sovětského bloku.

Nedobré je užívání názvů institucí. Autor zde vychází z anglické literatury, ale v Chile, jak známo, se anglicky nemluví. Proto nelze říct: „Šest měsíců po převratu, v dubnu 1974 byl vydán dokument Declaration of principles of the Chilean government“. Pominu-li fakt, že v případě názvů používáme spíše velká písmena, tak chilská armáda nikdy nic takového nevydala, stejně jako čeští spisovatelé by dle německy psané práce asi nevydali The Manifesto of Czech Writers či Manifesto degli Scrittori

Cechi. Buď je třeba přeložit název do jazyka práce, nebo užít název původní. Ještě, že kolega Labutta nečetl o Chile japonskou studii...

Stejně tak nelze mluvit o tom, že byl „Národní úřad pro pomoc uprchlíkům (National Committee to Aid Refugees, CONAR)“. CONAR? Přece v seznamu možných prioritních zkratk je první česká (NÚPU), pak anglický NCAR, a nakonec vážně onen CONAR, který si ale nesedí s anglickým názvem. Přitom google, jak známo, je mocný čaroděj a původní názvy si dohledáme v minutě...

Fascinující je kombinace přístupů v následujícím případě: Vicariate of Solidarity. Autor nám uvede anglický název, aby záhy uvedl i název španělský, ovšem s anglickým členem „the Vicaría de la Solidaridad“. To už je *the zmatek*.

Bohužel, práce vyžaduje zásadní přepracování, a to nejenom kvůli tzv. formálním chybám, jež nelze označit za ojedinělé překlepy.

Nedoporučuji k obhajobě.